

Vallfodret 2021 – Hög smältbarhet även i år

En stor del av resultaten från årets vallfoderanalyser har nu kommit. Så här långt är det dock inte så många analyser av tredje och fjärde skörd, så i det följande redovisas statistik bara från första- och andraskörden, förutom för mineralinnehållet.

Vallskördeåret 2021 har varit varierande både vad gäller mängd och kvalitet. När det gäller mängder så är intrycket att förstaskörden har gett bra eller t.o.m. stora skördar på de flesta ställen i landet. Gällande andraskörden har vi fått rapporter om att det har varit stora lokala skillnader när det gäller mängd. I stora delar av Norrland och norra delarna av Mellansverige har tillgången till vatten inför andraskörden varit god och många har lyckats få en bra andra skörd. I de södra delarna av landet är resultaten mer spridda p.g.a. stora lokala variationer i nederbörd, vilket naturligtvis har påverkat skördemängden.

Tabell 1. Medelvärden för vallfoderprover analyserade fram till början av oktober skördeåret 2021 och åren närmast före (foderkod 6-165, ensilage 1-50 % baljväxter). OMD är en förkortning för den organiska substansens smältbarhet

År	Skörd	Antal prover	Ts %	OMD %	Rp g/kg ts	NEL20 MJ/kg ts	AAT20 g/kg ts	PBV20 g/kg ts	NDF g/kg ts
2021	1	1621	38,2	74,9	143	6,01	82	16	478
	2	865	43,8	71,4	150	5,63	82	23	467
2020	1	2184	43,1	75,8	137	6,11	85	7	458
	2	1605	42,6	72,1	139	5,69	81	15	472
2019	1	2039	39,1	72,4	137	5,75	80	15	496
	2	1205	44,6	72,4	139	5,67	82	14	455
2018	1	1377	46,9	73,7	141	5,93	84	12	485
	2	641	46,6	72,0	142	5,63	83	15	445
2017	1	1707	38,0	73,2	155	5,99	82	28	500
	2	1038	42,2	73,6	159	5,97	83	30	458

Tabell 2. Medelvärden för mineraler i vallskörden 2021. Enhet g/kg ts för mineralerna. För CAB-värdet är enheten meq/kg ts (milliekvivalenter/kg ts)

Skörd	Antal prover	Kalcium	Fosfor	Magnesium	Kalium	Natrium	Klor	Svavel	CAB
1	1522	5,2	2,9	1,7	24,5	0,9	4,4	2,0	413
2	809	7,5	2,8	2,5	22,3	1,2	6,2	2,3	297
3	165	8,3	3,0	2,7	23,7	1,6	7,4	2,6	304

Högt fodervärde i förstaskörden

Tittar vi närmare på första skörden så ser vi att smältbarheten (OMD) är hög även i år, inte riktigt lika hög som 2020, men betydligt högre än de föregående åren

(tabell 1). Det skapar utrymme för stor konsumtion av vallfoder och därmed reducerade kraftfoderkostnader – något som är välkommet med de, för tillfället (?), höga kraftfoderpriserna. Utryckt som energi i en standardfoderstat där korna konsumerar totalt 20 kg ts foder (NEL20) blir energivärdet 6,01 MJ/kg ts. Det är snäppet lägre än fjolårets förstaskörd som låg på 6,11 MJ/kg ts. Råproteinvärdet är något högre än i fjol.

Andraskörden har generellt lägre smältbarhet jämfört med 2020 och tidigare år. Det verkar som om statistiken bekräftar det jag hört från lantbrukare. Många säger att de tagit andraskörden tidigare än vanligt (i vissa fall fyra veckor efter förstaskörden) och är fundersamma över varför smältbarheten inte är högre. Man kan spekulera i om det är en effekt av att växterna har stressats av torkan.

visar att förstaskörden har betydligt högre CAB-värde än andra- och tredjeskörden. Ofta är det alltså bättre att utfodra senare skördar till sinkor. Detta praktiserar också i stor utsträckning i många besättningar, både med anledning av det höga CAB-värdet men också p.g.a. att senare skördar oftast har lägre energivärde. Nivåerna avseende mineralerna är i övrigt i nivå med vad de brukar vara.

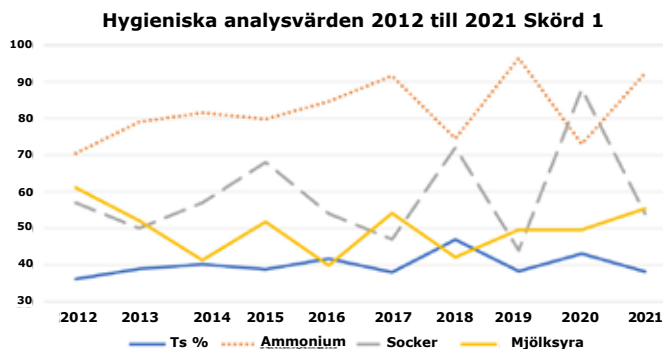
Goda förutsättningar för bra hygien

I fjolårets artikel om foderanalysstatistiken nämndes den höga sockerhalten i förstaskörd. I det färdiga ensilaget ser vi ju inte detta eftersom sockret till stor del omvandlas till syror i ensileringsprocessen. Man kan dock konstatera att det verkar ha funnits tillräckligt med socker i grönmassan även i år eftersom innehållet av mjölksyra är stort, 55 g/kg ts jämfört med 49 g/kg ts år 2020 (figur 1). Vi ser också att sockerhalten i det färdiga ensilaget var högre under ”Sockertoppsåret” 2020. Innehållet av ättiksyra ligger i år på 13 g/kg ts jämfört med 12 g i fjol. Mängden mjölksyra bör vara minst tre gånger så hög som mängden ättiksyra för att ensilaget ska vara lagringsstabil. Ammoniaktalet är något högre i årets förstaskörd jämfört med 2020, 92 respektive 79 g ammoniumkväve per kg totalkväve.

Innehållet av mjölksyra i andraskörden är mindre i år (41 g/kg ts) jämfört med 2020 (45 g/kg ts). Ättiksyrahalten är något högre, 12 g/kg ts jämfört med 11 g/kg ts i fjol. Man bör dock notera att mängden syror som produceras är starkt beroende av ts-halten. Ju högre ts-halt desto mindre mängd syror. Ammoniaktalet i årets andraskörd ligger på 80 g ammoniumkväve per kg totalkväve, jämfört med 71 g år 2020.

Utifrån statistiken torde förutsättningarna vara goda för bra lagringsstabilitet i årets ensilage.

Forts. nästa sida

Figur 1. Några parametrar som är intressanta ur foderhygienisk synvinkel. Data från 2012 t.o.m. 2021 för ensilageprover (foderkod 165) skörd 1. Ammoniumtal (ammoniumkväve i % av totalkväve), socker och mjölksyra i g per kg torrs substans. Höga sockerhalter sammanfaller ofta med låga ammoniumtal.

Nitrat

Halten nitrat i förstaskörden är i medeltal 1,8 g/kg ts, och lite högre i skörd 2 (1,9 g/kg ts). Halterna är alltså genomgående låga, även jämfört med andra år. Cirka 3 % (60 stycken) av proverna innehåller värden över 6 g/kg ts. Utfodrar man betydande mängder ensilage med så stora nitratmängder kan flera olika symptom uppstå och risken är betydande för att korna blir sjuka. Mycket långsam tillvänjning av sådant ensilage rekommenderas. I totalfoderstaten bör inte nitratkoncentrationen överstiga 1,2 g/kg ts.

Hans Lindberg, produktionsrådgivare, Växa,
tel: 070-370 29 86, epost: hans.lindberg@vxa.se

LIFE on European grasslands – fotobok om gräsmarker

Permanenta gräsmarker, vall och bete, är en viktig del av det europeiska landskapet. De täcker 34 % av jordbruksarealen i EU,

totalt ca 60 miljoner hektar. SUPER-G – Sustainable Permanent Grassland – är ett EU-projekt inom Horizon 2020 som pågår 2019–2023. Det handlar om uthålliga gräsmarker, hur vi sköter dem och hur de bidrar till en mängd ekosystemtjänster.

Inom SUPER-G försöker man bättre förstå hur olika typer av gräsmarker värderas för rekreation, kultur och olika verksamheter. Man är intresserad av människors uppfattning om hur permanenta gräsmarker används och uppskattas samt av hoten som de utsätts för. I detta arbete föddes idén om en fototävling och skapandet av en fotobok. "SUPER-G:s fototävling" lanserades 2019. Människor från hela Europa fick skicka in bilder kopplade till ängar, betesmarker eller andra typer av gräsmarker relaterade till ett av följande fem ämnen:

1. Vilda djur och växter samt biodiversitet – ett urval av livsmiljöer som vilda blommande ängar och fjällbeten, samt enskilda blommor, insekter, däggdjur och fåglar i sin naturliga miljö.
2. Kulturella värden – bilder som illustrerar historia, arv och skönhet som permanenta gräsmarker ger, inklusive arkeologiska kännetecken och även traditionella vanor och festivaler.

3. Jordbruksmark – brett utbud av åkermarksperspektiv, särdrag, aktiviteter och landskap, alltifrån höstäckar i Durmitor-regionen i Montenegro till vallensilage som skördats för en mjölkbesättning med 600 kor i Nordirland.

4. Friluftsliv – visar hur människor (och djur) i alla åldrar uppskattar friheten, den naturliga miljön och fysisk aktivitet i kombination med den magnifika utsikt som många gräsmarker ger.

5. Risker och hot – illustrerar hur permanenta gräsmarker kan förstöras genom erosion och intensiv jordbruks- eller industriverksamhet, eller förloras för annan markanvändning såsom städer, vägar eller skogsmark.

Du kan ladda ned eller bläddra i denna vackra bok via länken nedan.

Nilla Nilsdotter-Linde, SLU, Inst. för växtproduktionsekologi,
tel: 018-67 14 31, e-post: nilla.nilsdotter-linde@slu.se

Lästips:

Mendes, C., Lopes, D., Lellei-Kovács, E., Smith, K. & Newell Price, P. 2021. LIFE on European grasslands – a photographic look. SUPER-G project H2020, 774124. Oda Grafe – Artes Gráficas, Lda. Lissabon. 250 s. <https://european-grasslands.eu/>

THIS PROJECT HAS RECEIVED FUNDING FROM THE EUROPEAN UNION HORIZON 2020 RESEARCH AND INNOVATION PROGRAMME UNDER GRANT AGREEMENT N. 774124

Välj kvalitetsfrö till din vallodling!

Vi rekommenderar blandningarna:

Härdig, Gräsvall, Rustik + OptiVall

Kunskap på nätet

För dig som är intresserad av vallodling och lantbrukets djur finns det många kunskapskällor att ösa ur på internet, och många nyhetsbrev att prenumerera på. Här kommer några tips:

Hemsidor

- Grovfoderverket skapades för ett antal år sedan men viss uppdatering sker, och den kunskap som är samlad står sig väl. En hel del ligger öppet, men man kan även köpa licens för att få tillgång till alla funktioner. (grovfoderverket.se)
- Gård- och Djurhälsan har en bra kunskapsbank med nyttig information rörande olika sjukdomar men också förebyggande djurhälsovård. www.gardochdjurhalsan.se/kunskapsbank/
- SVA:s hemsida innehåller också mycket information om djursjukdomar. www.sva.se
- SLU har en Kunskapsbank med en grov ämnesindelning, t.ex. Husdjur och vilt samt Jordbruk. Vill du söka mer specifikt är det enklast att skriva i Sök-rutan längst upp. Man får då med såväl inslag från Kunskapsbanken och olika nyhetsbrev, som en hel del annat från SLU:s webbar. www.slu.se/forskning/kunskapsbank/
- Gamla och nya faktablad med mera från SLU finner du på sidan www.slu.se/forskning/publicerat-vid-slu/
- Är du i färd med att bygga finns en hel del tips på sidorna Nötstallplan, Kostallplan och Fårstallplan som byggeperterna på SLU har skapat. (Se exempelvis farstallsplan.slu.se)
- Odlingstips med inriktning på växtnäring men också en hel del annat finns på Greppa Näringens hemsida. De har även ett nyhetsbrev som man kan prenumerera på. (greppa.nu)
- Sist men inte minst – på Jordbruksverkets webb finns väldigt mycket information, om allt från växtskydd i vallar till regler för bete, odlingsråd m.m. (jordbruksverket.se Använd sökfunktionen om du har svårt att hitta).

Nyhetsbrev

- Forskningsnytt Livsmedelsproducerande djur från SLU utkommer fyra gånger per år. Här finns populärvetenskapliga sammanfattningar av aktuella forskningsresultat rörande våra livsmedelsproducerande djur. Se tidigare nummer i arkivet och/eller prenumerera. (Lång länkadress, enklast att googla på [Forskningnytt SLU](http://Forskningnytt.SLU))
- Institutionen för mark och miljö vid SLU ger ut ett nyhetsbrev om sin forskning m.m. (Det hittas enklast genom att googla på [Forskningaktuellt SLU](http://Forskningaktuellt.SLU))
- SLU Future Food ger ut nyhetsbrevet Food For Thought (finns på både svenska och engelska) där såväl livsmedelsrelaterade som andra närliggande ämnen tas upp. Se i arkivet eller prenumerera. (Googla på [SLU Food for thought](http://SLU.Food.for.thought))
- SLU Epoks nyhetsbrev tar upp nyheter som rör ekologisk odling. På hemsidan finns också annat matnyttigt i ämnet. www.slu.se/epok

Gun Bernes, SLU, Inst. för norrländsk jordbruksvetenskap, tel: 090-786 87 44, e-post: gun.bernes@slu.se

Årets Vallmästare 2022!

Sökes!

Nu är det dags att nominera kandidater till Årets Vallmästare 2022. Vem som helst kan nominera duktiga vallodlare till titeln och det går också bra att som lantbrukare nominera sig själv. Det finns inga okvalificerade kandidater – ju starkare startfält desto mer hedrande förstapris!

Tävlingen Årets Vallmästare är till för att uppmärksamma duktiga odlare som tack vare en genomtänkt strategi lyckas med konsten att skörd efter skörd ta hem ett grovfoder av jämn kvalitet och som är väl anpassat till den egna gårdens produktion.

I juryn ingår representanter för tidningarna Husdjur och Nötkött, Svenska Vallföreningen, SLU, Gård & Djurhälsan samt Växa Sverige. Tävlingen sponsras av Växa Sverige som belönar vinnaren med två timmars gratis rådgivning och fyra grovfoderanalyser. Borgeby Fältdagar är partner till tävlingen och bjuder vinnaren på övernattnings samt inträde till sin förkonferens och sina fältdagar nästa år.

Tävlingen Årets Vallmästare är öppen för alla mjölk- och nötköttsproducenter i Sverige. Nomineringstiden pågår fram till den **15 december**.

Läs mer: www.husdjur.se eller <https://www.vxa.se/tidningen-notkott/>

Linda Grimstedt, Tidningen Husdjur, tel: 010-471 09 42, e-post: linda.grimstedt@vxa.se

SVENSKA VALLBREV kommer ut med sju nummer 2021.

Manusstopp

Utgivning

Nr 7 12 nov

10 dec

Redaktionskommitté: **Nilla Nilsson-Linde**, ansvarig utgivare,

tel: 070-662 74 05, e-post: nilla.nilsson-linde@slu.se

Gun Bernes, tel: 070-296 51 89, e-post: gun.bernes@slu.se

Redaktion och layout: **Irène Persson**,

tel: 070-616 66 27, e-post: irenee.persson@gmail.com

Vill du bli medlem i Svenska Vallföreningen? Betala 500 kr till pg. 72 27 23-4 eller bg. 108-9705 och ange namn och adress.

ISSN 1653-8064

Posttidning **B**

Avs: Hushållningssällskapet
Box 5007, 514 05 LÅNGHEM

Välkommen till Alnarp

SLU, Jenny Svennås-Gillner

Nilla Nilsson-Linde

Nilla Nilsson-Linde

Alnarps mjölkdag och årsmöte

i Svenska Vallföreningen Tisdag 9 november 2021

Blicken framåt för mjölken – trender för vall, teknik och inhysning

Program

- 08.30 Kaffe & macka
- 09.00 **Svenska Vallföreningens årsmöte**
- 10.00 **Inledning av Alnarps mjölkdag** *Anders Herlin, SLU*
Hur påverkas vallen i nya CAP?
Sofia Björnsson, LRF
Trender för framtidens vallodling och praktikers perspektiv
Magnus Halling, SLU
- 11.05 Bensträckare
Klara betessvackan i juli med vårsådd höstråg
Niels Andresen, HIR Skåne
Rödskövers uthållighet
Sanna Bergqvist, SLU
- 11.45 **Paneldiskussion**
- 12.00 Lunch
- 13.00 Nyttiga innovationer och hjälpmedel för mjölkproduktionen
Vision om ny teknik i mjölkproduktionen, även på fältet
Per Frankelius, Linköpings Universitet
Praktiska erfarenheter av att övervaka korna med ny teknik – hur utnyttjar vi den bäst?
Göran Thorsson, Skurups lantbruk
Predicta kan hjälpa till att hitta korna med risk för acetonemi och kalvningsförlamning
Pernilla Edströmmer, Skånesemin
- 14.00 Bensträckare
Fiberströ till mjölkkor – preliminära resultat
Knut-Håkan Jeppson & Madeleine Magnusson, SLU
Nya inhysningssystem på gång, men är FreeWalk en välsignelse eller förbannelse?
Ulf Emanuelson, SLU
- 14.45 **Paneldiskussion**
- 15.00 Avslutning & kaffe

Plats: SLU Alnarp, Aulan i Alnarpsgården

Hitta hit: ”Bobbos hjärta”, Sundsvägen 6,
230 53 Alnarp

Kostnad: Alnarps mjölkdag är gratis.
Lunch kan köpas i restaurangen.

Anmälan: **Senast torsdag 4 november** se nedan:

Information: Anders Herlin, tel: 040-41 52 19,
e-post: anders.herlin@slu.se
Nilla Nilsson-Linde,
tel: 018-67 14 31,
e-post: nilla.nilsson-linde@slu.se

Resesättning: Svenska Vallföreningen står för resekostnaderna (billigaste färdsätt) för två styrelserepresentanter från lokal-föreningarna (eller kontaktperson där förening saknas).

Hybridmöte: Mötet kommer att genomföras som hybrid med möjlighet att vara på plats eller följa programmet via en webbsändning.

Svenska Vallföreningen
<http://www.svenskavall.se/>

Anmälan: <https://www.slu.se/ew-kalender/2021/11/alnarps-mjolkdag-2021/>

Årsmöte: Zoom: <https://slu-se.zoom.us/j/61483244759> Lösen: SvVall